

Sygn. akt X GC 468/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2016 r. r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie Wydział X Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Joanna Stelmasik
Protokolant:	Paula Nowosielecka

po rozpoznaniu w dniu 29 września 2016 r.

na rozprawie

w sprawie z powództwa K. Ł.

przeciwko A. K. (1)

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego A. K. (1) na rzecz powoda K. Ł. kwotę 3 300,00 zł (trzy tysiące trzysta złotych) wraz z ustawowymi odsetkami (określonymi od dnia 1 stycznia 2016r. jako odsetki ustawowe za opóźnienie) liczonymi od dnia 9 września 2014r.

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 717,00 zł (siedemset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt X GC 468/15 upr postępowanie uproszczone

UZASADNIENIE

W dniu 22 września 2014 roku powód K. Ł. wniósł pozew przeciwko pozwanemu A. K. (1) o zapłatę kwoty 3.300,00 zł z ustawowymi odsetkami od 9 września 2014 roku oraz kosztami postępowania. Uzasadniając żądanie pozwu powód wskazał, że w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej dnia 5 czerwca 2014 roku zawarł z pozwanym umowę, na podstawie której pozwany zobowiązał się do zrealizowania na rzecz powoda prac związanych z wykonaniem ław fundamentowych z betonu. Strony umowy ustaliły termin zakończenia prac na dzień 23 czerwca 2014 roku oraz wysokość wynagrodzenia na kwotę 33.000,00 zł. Za niewykonanie prac objętych umową strony przewidziały również karę umowną w wysokości 10 % wynagrodzenia.

Powód wskazał, iż pozwany nie przystąpił do wykonania prac w umówionym terminie. Nie przystąpił do nich również po wezwaniu go do niezwłocznego przystąpienia do wykonania prac pod rygorem naliczenia kary umownej.

Dnia 2 marca 2015 roku referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Szczecin-Centrum w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt X GNc 2343/14.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty zaskarżając nakaz zapłaty w całości. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. W uzasadnieniu sprzeciwu przyznał, iż zawarł z powodem umowę z dnia 5 czerwca 2014 roku dotyczącą realizacji prac związanych z wykonaniem ław fundamentowych z betonu. Wskazał przy tym, iż umowa nie została podpisana przez powoda K. Ł., ale przez inną osobę - J. W., a więc umowa powinna zostać uznana za niewiążącą. Pozwany wyjaśnił również, że nie przystąpił do wykonania prac, ponieważ nie odpowiadały mu warunki ich wykonania, w szczególności zbyt krótki termin realizacji umowy, który nie uwzględniał ryzyka wystąpienia złych warunków atmosferycznych mogących mieć wpływ na wydłużenie terminu realizacji prac. Zdaniem pozwanego niemożliwe było również rozpoczęcie wykonywania prac w tym samym dniu, w którym zawarto umowę, z powodu braku protokołu przekazania terenu budowy. Pozwany nie zgadzał się również z wymogami powoda w zakresie płytkich wykopów z powodu ich niezgodności z zasadami sztuki budowlanej.

Powód w dalszym piśmie procesowym podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko. W przekonaniu powoda niepodjęcie prac przez pozwanego nie jest uzasadnione i wynika wyłącznie z rezygnacji z wykonania pracy. Pozwany nie odpowiedział na wezwania kierowane do niego przez powoda i nie próbował wyjaśnić rezygnacji z wykonania zawartej umowy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W wyniku przeprowadzenia przetargu powód K. Ł. został zobowiązany do realizacji – w ramach zamówienia publicznego - prac dotyczących rozbudowy Szkoły Podstawowej nr (...) w S.. Działający w imieniu powoda J. W. – pełniący funkcję dyrektora zarządzającego - odpowiedzialny był za zlecenie wykonania prac dalszym wykonawcom i skontaktował się z pozwanym w celu zaproponowania mu powierzenia wykonania tych prac. A. K. (2) był zainteresowany współpracą z powodem.

A. K. (2) przybył na teren budowy wraz ze Z. G. (1), który współpracował z pozwanym przy wykonywaniu prac. A. K. (2) negocjował warunki umowy z J. W.. J. W. poinformował pozwanego o posiadanych pełnomocnictwie do działania w imieniu powoda. Przed podpisaniem umowy pozwany zadeklarował chęć podjęcia wykonania prac, zapoznał się z dokumentacją dotyczącą prac oraz dokonał oględzin terenu budowy.

Następnego dnia, tj. 5 czerwca 2014 roku K. Ł. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) zawarł z A. K. (1) prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) umowę przyrzeczoną. Przy zawarciu umowy w imieniu K. Ł. działał pełnomocnik J. W.. Przedmiotem umowy było wykonanie ław fundamentowych z betonu B25, zbrojenie, szalowanie, ustawianie postumentów, kompleksowe wykonanie podbudowy pod ławy oraz wymiana gruntu pod ławy wraz z materiałem. Osobą zarządzającą projektem był J. W..

Strony zgodnie ustaliły termin rozpoczęcia prac na dzień 5 czerwca 2014 roku oraz termin zakończenia prac przypadający na dzień 23 czerwca 2014 roku. Za wykonanie ław fundamentowych z betonu B25, zbrojenie, szalowanie, ustawianie postumentów, kompleksowe wykonanie podbudowy pod ławy A. K. (2) miał otrzymać wynagrodzenie w kwocie 33.000,00 zł, a za wymianę gruntu pod ławy wraz z materiałem (piasek i cement) – 75,00 zł za m².

W § 4 umowy strony przewidziały karę umową w wysokości 10 % wynagrodzenia w kwocie 33.000,00 zł za nieprzystąpienie do prac albo za rezygnację ze współpracy przez A. K. (1).

Dowód:

- umowa przyrzeczoną z dnia 5 czerwca 2014 r., k. 27-30,
- pełnomocnictwo powoda dla J. W., k. 59,
- zeznania świadka J. W. (zapisane na płycie CD w formie e-protokołu), k. 104,
- zeznania świadka Z. G. (1), k. 138-139,

- przesłuchanie K. Ł. w charakterze strony powodowej, k. 73-74,
- przesłuchanie A. K. (1) w charakterze strony pozwanej, k. 74-75.

Pomimo upływu dnia 5 czerwca 2014 roku pozwany nie pojawił się na terenie budowy. A. K. (2) zrezygnował z wykonania umowy, ponieważ Z. G. (1) odradził mu przystępowanie do wykonania prac. J. W. próbował skontaktować się z pozwanym, jednak bezskutecznie. Pismem z dnia 9 czerwca 2014 roku K. Ł. wezwał A. K. (1) do niezwłocznego przystąpienia do prac pod rygorem naliczenia kary umownej zgodnie z zawartą przez strony umową. J. W. powierzył wykonanie umowy innemu podwykonawcy, ponieważ opóźnienie w wykonaniu prac sięgało ok. 3 tygodni.

Dowód:

- pismo powoda z dnia 9 czerwca 2014 r., k. 25-26,
- zeznania świadka J. W. (zapisane na płycie CD w formie e-protokołu), k. 104,
- zeznania świadka Z. G. (1), k. 138-139,
- przesłuchanie K. Ł. w charakterze strony powodowej, k. 73-74,
- przesłuchanie A. K. (1) w charakterze strony pozwanej, k. 74-75.

Pismem z dnia 11 sierpnia 2014 roku K. Ł. wezwał A. K. (1) do zapłaty kwoty 3.300,00 zł, jednak bezskutecznie.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 11 sierpnia 2014 r., k. 21-24,
- przesłuchanie K. Ł. w charakterze strony powodowej, k. 73-74.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione.

W rozpoznawanej sprawie powód dochodził zapłaty kwoty 3.300,00 zł tytułem kary umownej za nieprzystąpienie do wykonania umowy dotyczącej realizacji prac związanych z wykonaniem ław fundamentowych. Pozwany kwestionował żądanie pozwu próbując wykazać, iż rezygnacja z wykonania umowy była uzasadniona.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowił art. 483 k.c., zgodnie z którym można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Z treści tego przepisu wynika, iż strony umowy mogą zastrzec w jej treści dodatkowe zastrzeżenie umowne, mocą którego naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy. Strony powinny złożyć zgodne oświadczenia woli o zastosowaniu kary umownej w związku z wiążącym je albo mającym powstać w przyszłości zobowiązaniem niepieniężnym. Zastrzeżenie takie spełnia nie tylko rolę wzmocnienia skuteczności więzi powstałej między stronami w wyniku zawarcia umowy między stronami, ale również ma naprawić szkodę wynikłą z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego.

Odpowiedzialność dłużnika z tytułu kary umownej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nie jest uwarunkowana poniesieniem przez wierzyciela szkody, jednak jest zależna od pozostałych przesłanek statuujących odpowiedzialność kontraktową przewidzianej w art. 471 k.c. Oznacza to tym samym, że kara umowna stanowi odszkodowanie umowne i przysługuje wierzycielowi jedynie wtedy, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Innymi słowy zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się z zakresem ogólnej odpowiedzialności kontraktowej dłużnika,

który zwolniony jest od obowiązku zapłaty kary, gdy wykaże, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. tj. niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania wynika - o ile, strony inaczej się nie umówiły ani co innego nie zastrzega szczególny przepis ustawy - z niedołożenia przez dłużnika należytej staranności (art. 472 k.c.), czyli jego winy w postaci, (co najmniej), niedbalstwa. Powyższe rozumienie kary umownej uzasadnia się tym, iż kara umowna stanowi surogat odszkodowania należnego z tytułu odpowiedzialności kontraktowej, za czym dodatkowo przemawia fakt, iż przepisy regulujące karę umowną (art. 483 i 484 k.c.) znajdują się w tym samym dziale, co przepis art. 471 k.c., a dział ten nosi nazwę „skutki niewykonania zobowiązań”. Zgodnie bowiem z zasadą racjonalności prawodawcy przepisy znajdujące się w ramach tej samej jednostki systematycznej (zwłaszcza najniższego stopnia, tak jak to jest w tym przypadku) należy interpretować łącznie, tj. w kontekście wszystkich przepisów znajdujących się w tej jednostce, o ile nic innego nie wynika z brzmienia tych przepisów (porównaj między innymi wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 stycznia 2011 r. II CSK 318/10, z dnia 6 października 2010 r. II CSK 180/10, z dnia 11 stycznia 2008 r. V CSK 362/07, niepubl).

Należy z drugiej strony zaznaczyć, że zgodnie z art. 473 § 1 k.c. dłużnik może przez umowę przyjąć odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania z powodu oznaczonych okoliczności, za które na mocy ustawy odpowiedzialności nie ponosi. Dłużnik może więc rozszerzyć swoją odpowiedzialność kontraktową przyjmując odpowiedzialność także za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy z przyczyn od niego niezależnych, np. z powodu siły wyższej. Jeżeli jednak strony chcą rozszerzyć odpowiedzialność dłużnika, to zgodnie z art. 473 § 1 k.c. muszą w umowie wyraźnie wskazać, za jakie okoliczności (poza wynikającymi z ustawy) dłużnik ma ponosić odpowiedzialność (porównaj wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2010 r., II CSK 180/10 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2013 r. I CSK 748/12).

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należało, iż dodatkowe zastrzeżenie umowne w postaci kary umownej zawarte w § 4 umowy z dnia 5 czerwca 2014 roku było w pełni skuteczne. Zastrzeżenie to pozostaje w ścisłym związku z łączącym strony zobowiązaniem, którego źródłem jest ww. umowa, a strony zgodnie ustaliły warunki kary umownej. K. Ł. i A. K. (2) ustalili również zakres odpowiedzialności pozwanego. Pozwany miał odpowiadać za nieprzystąpienie do prac albo za rezygnację ze współpracy (§ 4 umowy). Jak wynika z zeznań świadka J. W. oraz pozwanego A. K. (1) warunki współpracy, w tym reguły zastosowania oraz wysokość kary umownej zostały przez strony ustalone przed zawarciem umowy i zostały one przez obie strony przyjęte przy zawarciu umowy. Niewątpliwie jest również to, że pozwany był zobowiązany do spełnienia świadczenia o charakterze niepieniężnym.

Na marginesie wskazać należy, iż nie budzi wątpliwości umocowanie J. W. do działania w imieniu powoda. J. W. legitymował się bowiem pełnomocnictwem do występowania w imieniu powoda (k. 59). Jego umocowanie potwierdził powód K. Ł., oraz świadek Z. G. (1). J. W. pełnił w spornym czasie funkcję dyrektora zarządzającego w związku z wykonaniem zamówienia publicznego w postaci rozbudowy Szkoły Podstawowej nr (...) w S..

Kluczową kwestią dla rozstrzygnięcia sporu jest również ustalenie przesłanki uzasadniającej odpowiedzialność dłużnika za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. W rozpoznawanej sprawie mamy bowiem do czynienia z niewykonaniem umowy. Nie ulega wątpliwości, iż nieprzystąpienie do wykonania umowy stanowi o jej nie wykonaniu i jest jedną z przyczyn niewykonania umowy.

Pozwany A. K. (2) nie zaprzeczał temu, że nie przystąpił do wykonania umowy i nie przybył na miejsce budowy w dniu wyznaczonym jako dzień rozpoczęcia prac. Jak wynika z jego zeznań oraz zeznań świadka Z. G. (2) pozwany podjął decyzję o rezygnacji z wykonywania umowy po przeprowadzeniu konsultacji ze Z. G. (2). Z. G. (2) przekazał pozwanemu swoją opinię na temat warunków wykonania prac objętych sporną umową. Jego zdaniem projekt budowy przewidywał wykonanie wykopów niezgodnie z zasadami sztuki budowlanej oraz nie uwzględniał on dużych spadków terenu. Pozwany zeznał również, że nie przystąpił do wykonania prac, ponieważ umowa nie uwzględniała ryzyka wystąpienia złych warunków atmosferycznych mogących mieć wpływ na wydłużenie terminu realizacji prac.

Pozwany próbował jednak wykazać, iż jego decyzja o nieprzystąpieniu do wykonania umowy była uzasadniona, a on sam dokonał wszelkich niezbędnych czynności w celu wyjaśnienia swojej decyzji, tym samym zachodzą przesłanki wyłączające jego odpowiedzialność z tytułu niewykonania umowy.

W okolicznościach rozpatrywanej sprawy nie sposób się jednak z tym twierdzeniem zgodzić. Nie ulega wątpliwości, iż umowa z dnia 5 czerwca 2014 roku była ważna i skuteczna. Jak wynika z zeznań świadka J. W. oraz stron, pozwany przed podpisaniem umowy prowadził z J. W., upoważnionym do reprezentowania powoda, negocjacje dotyczące treści umowy. Przebywał na terenie budowy co najmniej dzień przed podpisaniem umowy i miał możliwość zapoznania się z dokumentacją, w tym projektem, prac. Jak wynika z zeznań pozwanego widział on mapę dotyczącą prac. Pozwanemu towarzyszył również Z. G. (2), z którym pozwany prowadził na bieżąco konsultacje w kwestii zawarcia umowy. Jak sam pozwany wskazał podpisanie umowy nastąpiło dzień po ustaleniu warunków tej umowy. Pozwany miał więc i czas, i możliwości na podjęcie ostatecznej decyzji co do zawarcia umowy z powodem.

Rezygnację pozwanego z przystąpienia do wykonania prac należy rozumieć jedynie jako zmianę podjętej wcześniej decyzji. Przy tym należy mieć na uwadze to, iż decyzja podjęta przez pozwanego, którą jest zawarcie umowy, na podstawie której zobowiązuje się do wykonania określonego świadczenia, jest czynnością prawnie doniosłą. Ponadto pozwany działając jako przedsiębiorca jest uczestnikiem obrotu prawno-gospodarczego, a od przedsiębiorcy wymaga się zachowania szczególnej staranności związanej z prowadzeniem działalności zawodowej. Przedsiębiorca uczestniczący w obrocie gospodarczo-prawnym powinien postępować zgodnie z zasadami lojalności i uczciwości, opartymi na zaufaniu do kontrahenta zarówno w fazie kształtowania treści umowy jak i w fazie wykonywania umowy.

Sąd ustalił, iż pozwany był zainteresowany współpracą z powodem, odpowiedział na jego ofertę, podjął negocjacje dotyczące warunków zawarcia umowy, w końcu zawarł umowę, po czym zrezygnował z jej realizacji. W okolicznościach rozpoznawanego sporu uznać należało działanie pozwanego należy więc za nieprofesjonalne. Nawet przy przyjęciu, iż zastrzeżenia pozwanego dotyczące warunków wykonania były uzasadnione, mógł on nie zawierać umowy, co do której miał zastrzeżenia. Tym bardziej, iż wskazał, że już przed zawarciem umowy nie zgadzał się z warunkami wykonania prac. Również przy samym zawieraniu umowy pozwany zachował się w sposób mało kompetentny, ponieważ jak sam zeznał „najpierw podpisał on umowę, a później ją przeczytał” (k. 75).

Przy ocenie działania pozwanego nie może uciec uwadze również to, że nie poinformował on powoda o przyczynach nieprzystąpienia do wykonywania prac. Nie odpowiadał na wezwania do niezwłocznego przystąpienia do prac. Takie działanie należy również ocenić jako nierzetelne i nielojalne wobec kontrahenta.

Reasumując stwierdzić należało, iż roszczenie powoda o zapłatę kary umownej w kwocie 3.300,00 zł było uzasadnione. Pozwany nie wykazał, aby nieprzystąpienie do wykonania umowy, a w konsekwencji niewykonanie umowy, było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności.

Odnosząc się do żądania zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty 3.300,00 zł od dnia 9 września 2014 roku Sąd uznając żądanie za zasadne orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił w oparciu o przedstawione dokumenty, które nie były kwestionowane przez strony i nie wzbudziły wątpliwości Sądu, oraz zeznania świadków: J. W. oraz Z. G. (2), a także przesłuchanie K. Ł. w charakterze strony powodowej oraz A. K. (1) w charakterze strony pozwanej. Wskazać należy, że zeznania świadków oraz przesłuchania stron były ze sobą spójne i nie pozostawały w sprzeczności z zasadami logiki, znajdowały również poparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu znajduje postawę prawną w 108 § 1 zd. 1 k.p.c. w związku z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Zgodnie z powołanym art. 98 § 1 k.p.c. to strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na poniesione przez powoda koszty złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 600 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 3 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz kwota 100 zł tytułem opłaty od pozwu. Mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu pozwanego obciąża obowiązek zwrotu na rzecz powoda kwoty 717 zł.

Z tych przyczyn Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.